Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 11 czerwca 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Decyzja ramowa 2004/757/WSiSW – Minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami – Artykuł 2 ust. 1 lit. c) – Artykuł 4 ust. 2 lit. a) – Pojęcie „dużych ilości narkotyków" – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Równość traktowania – Artykuły 20 i 21 – Zasada ustawowej określoności czynów zabronionych i kar – Artykuł 49

W sprawie C-634/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Rejonowy w Słupsku (Polska) postanowieniem z dnia 20 czerwca 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 października 2018 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

JI,

przy udziale:

Prokuratury Rejonowej w Słupsku,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.-C. Bonichot, prezes izby, R. Silva de Lapuerta (sprawozdawczyni), wiceprezes Trybunału, M. Safjan, L. Bay Larsen i C. Toader, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: M. Aleksejev, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 października 2019 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Prokuratury Rejonowej w Słupsku – P. Nierebiński, K. Nowicki oraz A. Klawitter,

– w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, J. Sawicka oraz S. Żyrek, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu czeskiego – M. Smolek, J. Vláčil oraz A. Kasalická, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: polski.

– w imieniu rządu hiszpańskiego – początkowo M.J. García-Valdecasas Dorrego, a następnie M.J. Ruiz Sánchez, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu niderlandzkiego – M. Bulterman oraz J. Langer, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu szwedzkiego – H. Eklinder, A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev oraz J. Lundberg, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – A. Szmytkowska oraz S. Grünheid, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 22 stycznia 2020 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej Rady 2004/757/WSiSW z dnia 25 października 2004 r. ustanawiającej minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami (Dz.U. 2004, L 335, s. 8) w związku z art. 2 ust. 1 lit. c) tej decyzji ramowej, a także art. 20, 21 i 49 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą").

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego przeciwko JI o posiadanie znacznej ilości środków odurzających i substancji psychotropowych.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 3 i 4 decyzji ramowej 2004/757 mają następujące brzmienie:

„(3) Konieczne jest przyjęcie minimalnych zasad określających znamiona przestępstw w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami i półproduktami, co umożliwi wspólne podejście na poziomie Unii do walki z nielegalnym obrotem.

(4) Na mocy zasady pomocniczości Unia Europejska powinna koncentrować się na najpoważniejszych rodzajach przestępstw narkotykowych. Wyłączenie pewnych rodzajów zachowań związanych z konsumpcją własną z zakresu decyzji ramowej nie stanowi wytycznej Rady [Unii Europejskiej] co do sposobu, w jaki państwa członkowskie powinny traktować te przypadki w swoim prawie krajowym".

4 Artykuł 2 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Przestępstwa związane z nielegalnym handlem narkotykami i półproduktami", stanowi:

„1. Każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia karalności następujących czynów popełnionych umyślnie i bez upoważnienia:

a) produkcja, wytwarzanie, sporządzanie wyciągów, przygotowanie, oferowanie, proponowanie sprzedaży, rozprowadzanie, sprzedaż, dostarczanie na wszelkiego rodzaju warunkach, pośrednictwo, wysyłka, przesyłanie w tranzycie, przewożenie, przywóz lub wywóz narkotyków;

[…]

c) posiadanie lub nabywanie narkotyków dla prowadzenia działań wymienionych w lit. a);

[…]

2. Niniejsza decyzja ramowa nie obejmuje czynów opisanych w ust. 1, gdy ich autor realizuje je w celu konsumpcji własnej w sposób określony w prawie krajowym".

5 Artykuł 4 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Kary", stanowi:

„1. Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne w celu zapewnienia, aby przestępstwa określone w art. 2 i 3 podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym.

Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do tego, aby przestępstwa określone w art. 2 podlegały karze pozbawienia wolności, której górna granica mieści się w przedziale od 1 roku do 3 lat.

2. Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do tego, aby przestępstwa określone w art. 2 ust. 1 lit. a), b) i c) podlegały karze pozbawienia wolności, której górna granica mieści się w przedziale od 5 do 10 lat w następujących przypadkach:

a) przestępstwo dotyczy dużych ilości narkotyków;

[…]".

Prawo polskie

6 Zgodnie z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005 r., nr 179, poz. 1485) ten, kto posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

7 W myśl art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, jeżeli posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych dotyczy znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

8 Prokuratura Rejonowa w Słupsku (Polska) oskarżyła JI przed sądem odsyłającym – Sądem Rejonowym w Słupsku (Polska) – między innymi o to, że w dniu 7 listopada 2016 r. posiadał znaczną ilość środków odurzających i substancji psychotropowych, to jest o czyn z art. 62 ust. 2 ustawy o zapobieganiu narkomanii.

9 Z postanowienia odsyłającego wynika, że JI posiadał te środki i substancje na własny użytek.

10 Sąd odsyłający wskazuje, że decyzja ramowa 2004/757 nie definiuje pojęcia „dużych ilości narkotyków" w rozumieniu jej art. 4 ust. 2 lit. a).

11 Uściśla on, że ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii wykonuje decyzję ramową 2004/757, między innymi w swym art. 62 ust. 2, który przewiduje, że posiadanie znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych jest zagrożone karą pozbawienia wolności od roku do lat 10.

12 Sąd odsyłający zauważa jednak, że przepis ten również nie definiuje pojęcia „znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych", które to pojęcie odpowiada transponowanemu do prawa krajowego pojęciu „dużych ilości narkotyków", zawartemu w art. 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej 2004/757. Uściśla on, że krajowe orzecznictwo wypracowało pewne kryteria w celu ustalenia, czy ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych posiadana przez sprawcę przestępstwa mieści się w pojęciu zawartym w art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Pojęcie to pozostaje jednak jego zdaniem nieostre, a jego wykładni dokonują każdorazowo sądy krajowe.

13 Zdaniem sądu odsyłającego wynika stąd, że osoby, które posiadają porównywalne ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych, mogą być traktowane w różny sposób w zależności od tego, jaką wykładnię przyjmie sąd rozpatrujący daną sprawę, co może naruszać zasadę równości wobec prawa. Podkreśla on również, że skoro decyzja ramowa 2004/757 nie definiuje pojęcia „dużych ilości narkotyków" w rozumieniu art. 4 ust. 2 lit. a), państwa członkowskie zachowują znaczny zakres uznania przy wdrażaniu tego pojęcia, co może przynieść ten skutek, że obywatele Unii Europejskiej będą traktowani odmiennie w zależności od tego, w którym państwie członkowskim popełnią przestępstwo.

14 Ponadto sąd odsyłający żywi wątpliwości co do zgodności art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z zasadą ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, zapisaną w art. 7 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC").

15 W tych okolicznościach Sąd Rejonowy w Słupsku postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy normę prawa unijnego zawartą w art. 4 ust. 2 lit. a) w związku z art. 2 ust. 1 lit. c) [decyzji ramowej 2004/757] należy rozumieć w ten sposób, że przepis ten nie stoi na przeszkodzie dokonywaniu wykładni pojęcia »znacznej ilości narkotyków« każdorazowo w ramach indywidualnej oceny sądu krajowego, a ocena taka nie wymaga zastosowania jakiegokolwiek zobiektywizowanego kryterium, w szczególności – nie wymaga ustalenia, że sprawca posiada narkotyki dla prowadzenia działań objętych normą art. 4 ust. 2 lit. a) tejże decyzji ramowej, to jest dla produkcji, oferowania, proponowania sprzedaży, rozprowadzania, pośrednictwa, dostarczania na wszelkiego rodzaju warunkach?

2) Czy środki ochrony sądowej konieczne do zapewnienia skuteczności i efektywności normom prawa unijnego zawartym w [decyzji ramowej 2004/757], a w szczególności w art. 4 ust. 2 lit. a) w związku z art. 2 ust. 1 lit. c) tejże [decyzji ramowej], w zakresie, w jakim [ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii] nie zawiera precyzyjnego sformułowania odnoszącego się do znacznej ilości narkotyków i pozostawia tę kwestię interpretacji składów orzekających w konkretnej sprawie w ramach tak zwanego uznania sędziowskiego – są wystarczające dla zapewnienia obywatelom polskim skutecznej ochrony wynikającej z norm prawa unijnego ustanawiających minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami?

3) Czy krajowa norma prawna zawarta w art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest zgodna z prawem unijnym, a w szczególności [z normą] zawartą w art. 4 ust. 2 lit. a) w związku z art. 2 ust. 1 lit. c) [decyzji ramowej 2004/757], a jeżeli tak, to czy rozumieniu pojęcia znacznej ilości substancji psychotropowych i środków odurzających przyjętemu przez polskie sądy krajowe nie sprzeciwia się norma prawa unijnego wskazująca, iż surowszej odpowiedzialności karnej podlega ten, kto popełnił przestępstwo polegające na posiadaniu dużych ilości narkotyków dla prowadzenia działań objętych art. 2 ust. 1 lit. c) [decyzji ramowej 2004/757]?

4) Czy zasadzie równości i niedyskryminacji (art. 14 [EKPC], art. 20 i 21 [karty] w związku z art. 6 ust. 1 [TUE]) nie sprzeciwia się art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii ustalający surowszą odpowiedzialność karną za czyn polegający na posiadaniu substancji psychotropowych i środków odurzających w ilości znacznej w rozumieniu przyjętym przez polskie sądy krajowe?".

W przedmiocie właściwości Trybunału

16 W pierwszej kolejności Prokuratura Rejonowa w Słupsku kwestionuje właściwość Trybunału do rozpoznania niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ponieważ jej zdaniem sąd odsyłający poprzez swoje pytania nie zmierza do uzyskania od Trybunału wykładni prawa Unii, lecz, po pierwsze, wykładni przepisu prawa krajowego, mianowicie art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz, po drugie, orzeczenia w kwestii zgodności tego przepisu z decyzją ramową 2004/757.

17 W tej kwestii należy stwierdzić, że poprzez niektóre ze swych pytań sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o wypowiedzenie się w przedmiocie zgodności art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z prawem Unii.

18 O ile jednak w ramach postępowania wszczętego na podstawie art. 267 TFUE zadaniem Trybunału nie jest ocena zgodności ustawodawstwa krajowego z prawem Unii ani dokonywanie wykładni krajowych przepisów ustawowych lub wykonawczych, o tyle jest on właściwy do tego, by dostarczyć sądowi odsyłającemu wszelkich wskazówek w zakresie wykładni prawa Unii umożliwiających temu sądowi ocenę takiej zgodności celem wydania orzeczenia w sprawie przed nim zawisłej (wyrok z dnia 18 września 2019 r., VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

19 Trybunał powinien zatem w niniejszej sprawie ograniczyć swoje badanie do przepisów prawa Unii, dokonując wykładni tych przepisów użytecznej dla sądu odsyłającego, do którego należy ocena zgodności przepisów krajowych z rzeczonym prawem w celu rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu (wyrok z dnia 26 lipca 2017 r., Europa Way i Persidera, C-560/15, EU:C:2017:593, pkt 36).

20 Należy zatem, w świetle brzmienia postawionych pytań oraz uzasadnienia postanowienia odsyłającego, odczytać te pytania w ten sposób, że dotyczą one wykładni art. 2 ust. 1 lit. c) i art. 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej 2004/757, a także art. 20, 21 i 49 karty, w związku z czym należy oddalić zarzut braku właściwości podniesiony przez Prokuraturę Rejonową w Słupsku.

21 W drugiej kolejności Prokuratura Rejonowa w Słupsku, rządy polski, hiszpański i szwedzki, jak również Komisja, są zdania, że nie ma potrzeby udzielenia odpowiedzi na przedłożone pytania, ponieważ sytuacja, w której znajduje się JI, nie mieści się w zakresie zastosowania decyzji ramowej 2004/757. Zdaniem tych podmiotów z postanowienia odsyłającego wynika, że JI jest oskarżony wyłącznie o posiadanie narkotyków w celu konsumpcji własnej, co zgodnie z art. 2 ust. 2 decyzji ramowej 2004/757 jest zachowaniem niewchodzącym w jej zakres zastosowania.

22 W tej kwestii należy zauważyć, że zgodnie z art. 2 ust. 2 decyzji ramowej 2004/757 posiadanie narkotyków w celu konsumpcji własnej w sposób określony w prawie krajowym jest wyłączone z zakresu zastosowania tej decyzji ramowej.

23 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, po pierwsze, że JI jest oskarżony o posiadanie znacznej ilości środków odurzających i substancji psychotropowych, to jest o czyn z art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz, po drugie, że te środki i substancje posiadał na własny użytek. Takiej sytuacji nie obejmuje zatem zakres stosowania decyzji ramowej 2004/757.

24 Mimo to należy przypomnieć, że Trybunał wielokrotnie uznawał swoją właściwość do orzekania w przedmiocie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczących przepisów prawa Unii w sytuacjach, w których stan faktyczny w postępowaniu głównym sytuował się poza zakresem stosowania prawa Unii i podlegały w konsekwencji wyłącznie kompetencji państw członkowskich, lecz w których rzeczone przepisy prawa Unii znajdowały zastosowanie w sprawie za pośrednictwem prawa krajowego, ze względu na zawarte w prawie krajowym odesłanie do ich treści (wyrok z dnia 12 lipca 2012 r., SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, pkt 86 i przytoczone tam orzecznictwo).

25 W tej kwestii Trybunał podkreślił między innymi, że jeżeli ustawodawstwo krajowe dostosowuje się w zakresie rozwiązań sytuacji czysto wewnętrznych do rozwiązań przyjętych w prawie Unii, na przykład w celu uniknięcia dyskryminacji krajowych podmiotów lub zakłócenia konkurencji, czy też zapewnienia jednolitej procedury dla porównywalnych sytuacji, istnieje niewątpliwy interes w tym, by celem uniknięcia przyszłych rozbieżności w wykładni przepisy lub pojęcia przejęte z prawa Unii były interpretowane w sposób jednolity, bez względu na warunki, w jakich mają być stosowane (wyrok z dnia 12 lipca 2012 r., SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, pkt 87 i przytoczone tam orzecznictwo).

26 Zatem wykładnia przepisów prawa Unii dokonana przez Trybunał w sytuacjach nieobjętych zakresem stosowania tego prawa jest uzasadniona, gdy przepisy te znalazły zastosowanie do takich sytuacji poprzez prawo krajowe w sposób bezpośredni i bezwarunkowy, w celu zapewnienia identycznego traktowania tych sytuacji i sytuacji objętych zakresem stosowania prawa Unii (wyrok z dnia 18 października 2012 r., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).

27 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że decyzja ramowa 2004/757 została wdrożona do prawa krajowego ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii. Dokładniej z wyjaśnień udzielonych przez sąd odsyłający oraz z uściśleń przedstawionych przez rząd polski na rozprawie przed Trybunałem wynika, że art. 62 ust. 2 tej ustawy stanowi transpozycję do prawa wewnętrznego art. 2 ust. 1 lit. a) oraz pojęcia „dużych ilości narkotyków", zawartego w art. 4 ust. 2 lit. a) rzeczonej decyzji ramowej.

28 Jak wskazały na rozprawie przed Trybunałem Prokuratura Rejonowa w Słupsku oraz rząd polski, art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii penalizuje każde posiadanie znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych, niezależnie od tego, czy jest to posiadanie w celu konsumpcji własnej, czy w innych celach, to jest w szczególności dla prowadzenia jednego z działań wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. a) decyzji ramowej 2004/757.

29 Ponieważ okoliczność obciążająca polegająca na posiadaniu „dużych ilości narkotyków" w rozumieniu art. 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej 2004/757 stosuje się – poprzez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii – do zachowań wyłączonych z zakresu stosowania tej decyzji ramowej, to jest do posiadania narkotyków w celu konsumpcji własnej, istnieje niewątpliwy interes w dokonaniu jednolitej wykładni tego przepisu w prawie Unii.

30 W tych okolicznościach Trybunał jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na przedstawione pytania.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

31 Poprzez swoje pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zasadniczo zmierza do ustalenia, czy art. 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej 2004/757 w związku z jej art. 2 ust. 1 lit. c), a także art. 20, 21 i 49 karty, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie kwalifikowało jako przestępstwo posiadanie znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych zarówno w celu konsumpcji własnej, jak i w celu nielegalnego handlu narkotykami, wykładnię pojęcia „znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych" pozostawiając jednak każdorazowo ocenie sądów krajowych.

32 W tej kwestii należy zauważyć, że decyzja ramowa 2004/757 została przyjęta na podstawie art. 31 ust. 1 lit. e) UE, który przewidywał w szczególności, że wspólne działanie w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych obejmuje stopniowe przyjmowanie środków ustanawiających minimalne normy dotyczące znamion przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami.

33 Ponadto z motywu 3 decyzji ramowej 2004/757 wynika, że konieczne jest przyjęcie minimalnych zasad określających znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami i półproduktami w celu określenia wspólnego podejścia na poziomie Unii do walki z nielegalnym obrotem.

34 W szczególności z art. 2 ust. 1 lit. a) i c) decyzji ramowej 2004/757 oraz z jej art. 4 ust. 1 wynika, że posiadanie narkotyków w celu produkcji, wytwarzania, sporządzania wyciągów, przygotowania, oferowania, proponowania sprzedaży, rozprowadzania, sprzedaży, dostarczania na wszelkiego rodzaju warunkach, pośrednictwa, wysyłki, przesyłania w tranzycie, przewożenia, przywozu lub wywozu narkotyków należy kwalifikować jako przestępstwo podlegające karze pozbawienia wolności, której górna granica mieści się w przedziale od 1 roku do 3 lat.

35 Ponadto z art. 4 ust. 2 lit. a) rzeczonej decyzji ramowej wynika, że jeżeli przestępstwo to dotyczy „dużych ilości narkotyków", państwa członkowskie powinny przewidzieć za nie karę pozbawienia wolności, której górna granica mieści się w przedziale od 5 do 10 lat.

36 W niniejszej sprawie należy, po pierwsze, stwierdzić, że – jak wynika z pkt 22 niniejszego wyroku – art. 2 ust. 2 decyzji ramowej 2004/757 wyłącza z jej zakresu zastosowania między innymi posiadanie narkotyków w celu konsumpcji własnej w sposób określony w prawie krajowym. Po drugie, w motywie 4 decyzji ramowej 2004/757 wskazano, że wyłączenie z jej zakresu zastosowania pewnych rodzajów zachowań związanych z konsumpcją własną nie stanowi wytycznej Rady co do sposobu, w jaki państwa członkowskie powinny traktować te przypadki w swoich ustawodawstwach.

37 Wynika stąd, jak wskazała rzecznik generalna w pkt 47 opinii, że państwa członkowskie zachowują swobodę co do traktowania posiadania dużych ilości narkotyków w celu konsumpcji własnej jako przestępstwa kwalifikowanego.

38 Jak jednak wynika z pkt 12–14 niniejszego wyroku, sąd odsyłający zastanawia się, czy zasady równości wobec prawa, niedyskryminacji oraz ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, zapisane w art. 20, 21 i 49 karty, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by figurujące w art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii pojęcie „znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych", które transponuje do prawa wewnętrznego pojęcie „dużych ilości narkotyków" zawarte w art. 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej 2004/757, nie zostało bliżej zdefiniowane przez ustawodawcę krajowego, lecz było każdorazowo przedmiotem oceny sądów krajowych.

39 W tej kwestii należy przypomnieć, że decyzje ramowe wiążą państwa członkowskie w odniesieniu do rezultatu, jaki należy osiągnąć, jednocześnie pozostawiając organom krajowym kompetencje w zakresie formy i środków (zob. podobnie wyrok z dnia 24 czerwca 2019 r., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, pkt 69).

40 W tym kontekście należy zauważyć, że art. 2 ust. 1 lit. a) i c) decyzji ramowej 2004/757 oraz jej art. 4 ust. 2 lit. a) zobowiązują jedynie państwa członkowskie do ustanowienia za posiadanie narkotyków związane z nielegalnym handlem, jeżeli dotyczy ono „dużych ilości narkotyków", kary pozbawienia wolności, której górna granica mieści się w przedziale od 5 do 10 lat.

41 Tymczasem wspomniana decyzja ramowa, po pierwsze, nie zawiera żadnej definicji pojęcia „dużych ilości narkotyków" w rozumieniu jej art. 4 ust. 2 lit. a). Po drugie, jak wynika z pkt 32 i 33 niniejszego wyroku, rzeczona decyzja ramowa jest jedynie instrumentem harmonizacji minimalnej. W konsekwencji państwa członkowskie posiadają znaczny zakres uznania przy wdrażaniu tego pojęcia do swego prawa krajowego.

42 Jednakże kiedy państwa członkowskie stosują prawo Unii, są one na mocy art. 51 ust. 1 karty zobowiązane do przestrzegania gwarantowanych w niej praw, w tym między innymi praw zapisanych w art. 20, 21 i 49 karty (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lutego 2013 r., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, pkt 17, 18).

43 W tym kontekście należy w pierwszej kolejności przypomnieć, że zapisane w art. 20 i 21 karty zasady równości wobec prawa i niedyskryminacji wymagają, by porównywalne sytuacje nie były traktowane w sposób odmienny, a sytuacje odmienne nie były traktowane w sposób identyczny, chyba że jest to obiektywnie uzasadnione (wyrok z dnia 3 maja 2007 r., Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EU:C:2007:261, pkt 56).

44 W niniejszej sprawie należy, po pierwsze, stwierdzić, że art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, przewidując, że za posiadanie znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10, nie wprowadza żadnej różnicy w traktowaniu sprawców tego przestępstwa.

45 Po drugie, jak wskazała rzecznik generalna w pkt 62 opinii, fakt, że sądy krajowe dysponują pewnym zakresem swobody przy wykładni i stosowaniu przepisu prawa krajowego, sam w sobie nie stanowi naruszenia art. 20 i 21 karty.

46 Po trzecie wreszcie, jak wynika z pkt 32 i 33 niniejszego wyroku, decyzja ramowa ustanawia jedynie minimalne zasady określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami i półproduktami. Wynika stąd, że istnienia różnic między środkami wprowadzającymi w życie tę decyzję ramową w poszczególnych krajowych porządkach prawnych nie można postrzegać jako naruszenia zasady niedyskryminacji (zob. analogicznie wyrok z dnia 3 maja 2007 r., Advocaten voor de Wereld, C-303/05, EU:C:2007:261, pkt 59, 60).

47 Jeżeli chodzi, w drugiej kolejności, o zasadę ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, zapisaną w art. 49 ust. 1 karty, to należy przypomnieć, że zasada ta została ustanowiona w szczególności w art. 7 ust. 1 EKPC (zob. podobnie wyrok z dnia 5 grudnia 2017 r., M.A.S. i M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, pkt 53). Zgodnie z art. 52 ust. 3 karty prawo zagwarantowane w jej art. 49 ma takie samo znaczenie i zakres jak prawo zagwarantowane przez EKPC.

48 Zgodnie z rzeczoną zasadą przepisy karne powinny spełniać określone wymogi dostępności i przewidywalności w odniesieniu zarówno do definicji przestępstwa, jak i określenia kary (wyrok z dnia 5 grudnia 2017 r., M.A.S. i M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo).

49 Wynika stąd, że ustawa powinna jasno określać czyny zabronione i kary, którymi są one zagrożone. Warunek ten jest spełniony, jeśli zainteresowany na podstawie treści przepisu, a także, w razie potrzeby, na podstawie wykładni dokonanej przez sądy, jest w stanie określić, jakie działania i zaniechania grożą pociągnięciem go do odpowiedzialności karnej (zob. podobnie wyroki: z dnia 3 czerwca 2008 r., Intertanko i in., C-308/06, EU:C:2008:312, pkt 71; a także z dnia 5 grudnia 2017 r., M.A.S. i M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, pkt 56).

50 Ponadto zasady określoności prawa nie można interpretować ten sposób, że zakazuje ona stopniowego uszczegóławiania zasad odpowiedzialności karnej w drodze wykładni sądowej, pod warunkiem że jej wynik daje się racjonalnie przewidzieć (wyrok z dnia 28 marca 2017 r., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, pkt 167 i przytoczone tam orzecznictwo).

51 W związku z tym zasadę ustawowej określoności czynów zabronionych i kar należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie ustanowiło surowsze kary za występek posiadania „znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych", wykładnię tego pojęcia pozostawiając jednak każdorazowo ocenie sądów krajowych, pod warunkiem że ocena ta spełnia wymogi przewidywalności przedstawione w pkt 48–50 niniejszego wyroku.

52 W świetle ogółu powyższych rozważań na przedłożone pytania należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej 2004/757 w związku z jej art. 2 ust. 1 lit. c), a także art. 20, 21 i 49 karty, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie kwalifikowało jako przestępstwo posiadanie znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych zarówno w celu konsumpcji własnej, jak i w celu nielegalnego handlu narkotykami, wykładnię pojęcia „znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych" pozostawiając jednak każdorazowo ocenie sądów krajowych, pod warunkiem że wykładnię tę można racjonalnie przewidzieć.

W przedmiocie kosztów

53 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 4 ust. 2 lit. a) decyzji ramowej Rady 2004/757/WSiSW z dnia 25 października 2004 r. ustanawiającej minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami w związku z jej art. 2 ust. 1 lit. c), a także art. 20, 21 i 49 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie kwalifikowało jako przestępstwo posiadanie znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych zarówno w celu konsumpcji własnej, jak i w celu nielegalnego handlu narkotykami, wykładnię pojęcia „znacznej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych" pozostawiając jednak każdorazowo ocenie sądów krajowych, pod warunkiem że wykładnię tę można racjonalnie przewidzieć.

Podpisy